

Wadowice

tu wszystko się

zaczęło

Miasto Świętych

Wadowice to miasto rodzinne **świętego Jana Pawła II**. Karol Józef Wojtyła urodził się **18 maja 1920 r.** w kamienicy przy rynku (obok kościoła parafialnego) i mieszkał tu przez pierwsze 18 lat. W młodości miłośnik literatury i teatru. Po śmierci rodziców został kapłanem i nauczycielem akademickim z zakresu filozofii i teologii. Szybko awansował w strukturach polskiego Kościoła katolickiego stając się najpierw biskupem, potem arcybiskupem krakowskim, a następnie kardynałem. Od **16 października 1978 r.** znany był całemu światu jako papież Jan Paweł II. Pierwszy po 455 latach papież nie-Włoch. W ciągu swojego pontyfikatu obejmującego prawie 28 lat odbył wiele pielgrzymek po całym świecie, spotykał się z głowami państw i hierarchami innych kościołów oraz wyznań. Apelował o pokój i budowanie cywilizacji miłości. Dla młodych ludzi z całego świata zainicjował Światowe Dni Młodzieży. **2 kwietnia 2005 r.** odszedł do domu Ojca. **Od 27 kwietnia 2014 r.** czcimy Go jako **Świętego**.

Szlak Karola Wojtyły prowadzi po **13 miejscach** ukazujących ziązki Jana Pawła II z Wadowicami. Trasa jest oznakowana tablicami informacyjnymi zawierającymi zdjęcia i opisy historyczne w językach: polskim, angielskim i włoskim. Wśród obiektów położonych na szlaku szczególnie warto zobaczyć: **Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II, Muzeum Miejskie, Bazylika Ofiarowania NMP, Sanktuarium św. Józefa – Klasztor Karmelitów Bosych czy Kościół św. Piotra Apostoła.**

Czy wiesz, że ...

Zwiedzanie Szlaku Karola Wojtyły ułatwia wielojęzyczny folder i bezpłatna **aplikacja mobilna z audio-przewodnikiem** w 6 wersjach językowych – do pobrania z Google Play lub AppStore.

Można wynająć przewodnika po mieście, tel. +48 33 873 81 00 (biuro Muzeum Miejskiego).

Inni Święci i Błogostawieni związani z Wadowicami

W budynku dawnego **Gimnazjum im. Marcina Wadowity** – tym samym, w którym uczył się przyszły papież – naukę pobierał również **św. Józef Biba Bilczewski** (1860–1923) z Wilamowic. Absolwent wadowickiego Gimnazjum, został doktorem teologii, profesorem, dziekanem i rektorem Uniwersytetu we Lwowie, a przede wszystkim arcybiskupem Metropolitą Lwowskim.

Klasztor Karmelitów Bosych – wymieniony na Szlaku Karola Wojtyły jest związany z wybitnymi postaciami należącymi do tej wspólnoty:

Św. Rafał Kalinowski (1835–1907) – wybudował tutejszy klasztor pod koniec XIX w., a potem nim kierował. Na terenie klasztoru można oglądać jego celę, a w kościele św. Józefa modlić się przed jego relikwiami.

Bł. Alfons Mazurek (1891–1944) – prefekt i dyrektor klasztornej seminarium, pojmany, z maltretowany i zamordowany przez hitlerowców w czasie II wojny światowej. Na ołtarzu Matki Bożej Szkaplerznej umieszczono jego popiersie wraz z relikwiami.

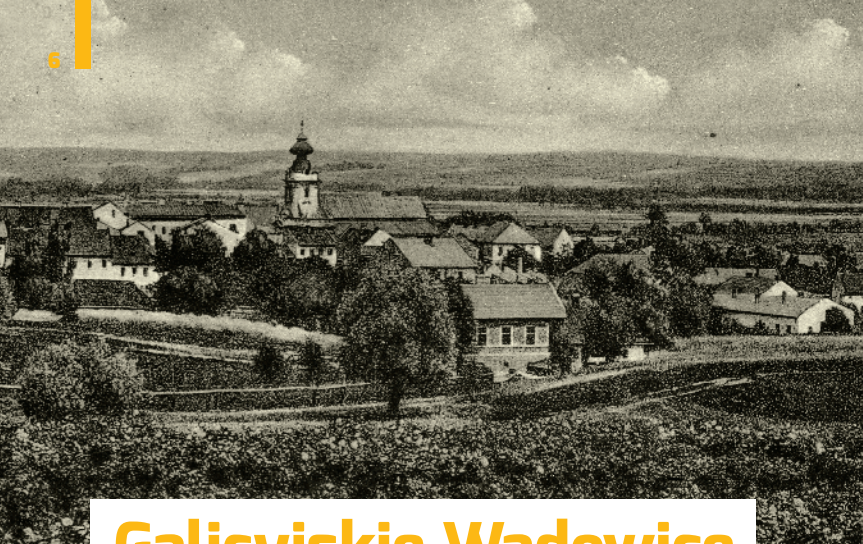

W pobliskiej Kleczy Dolnej, przy głównej drodze prowadzącej na Kraków położone jest **Collegium Marianum – Klasztor Ojców Pallotynów** (pocz. XX w.). Wśród jego wychowanków znalazły się wybitne postacie, które zasiliły grono świętych i błogostawionych:

Bł. Józef Stanek (1916–1944) – absolwent Collegium Marianum. Za uczestnictwo w Powstaniu Warszawskim został zamordowany przez hitlerowców w 1944 r.

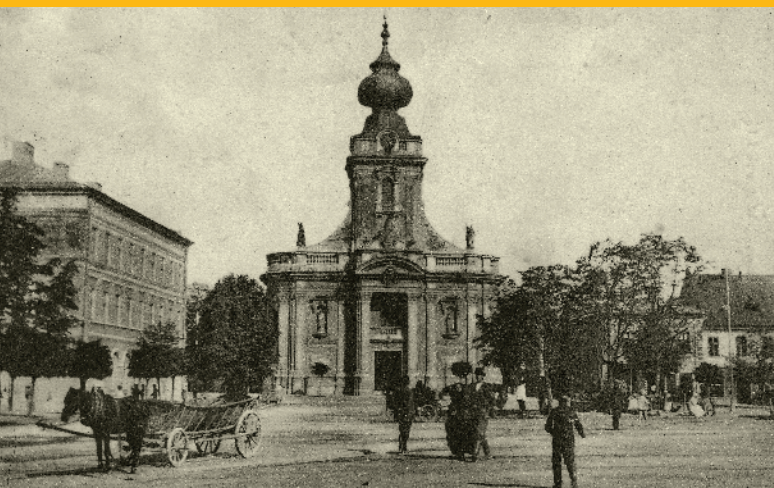
Bł. ks. Józef Jankowski (1910–1941) – absolwent Collegium Marianum. Podczas II wojny światowej aresztowany przez Gestapo, bity i torturowany. Zginął w niemieckim nazistowskim obozie zagłady w Oświęcimiu.

Galicyjskie Wadowice

Wraz z pierwszym rozbiorem Polski w 1772 r. Wadowice zostały włączone **do monarchii austriackiej**. Pod koniec XVIII stulecia przystąpiono do budowy szosy handlowo-pocztowej z Wiednia do Lwowa, którą poprowadzono przez centrum miasta. W początkach XIX w. rozpoczął się okres zmian i szybkiego rozwoju Wadowic w związku z decyzją władz austriackich o umieszczeniu tutaj urzędów, sądu, szpitala oraz koszar. W ślad za tym wzrosła liczba mieszkańców i pojawiły się nowe placówki szkolne. Funkcjonowanie miasta jako **ośrodka administracyjno-oświatowego** miało wpływ na powstawanie oficyn wydawniczych, przedsiębiorstw oraz zakładanie licznych organizacji patriotycznych i towarzystw społeczno-kulturalnych jak np. Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół”.

Rynek (obecnie Plac Jana Pawła II)

Centralny plac miejski swoimi początkami sięga **czasów średnio-wieczna**. W wyniku licznych pożarów, które nawiedzały miasto przez stulecia, zdecydowano się wyburzyć wschodnią pierzeję rynku (przystaniającą kościół parafialny) zmieniając jego kształt z kwadratowego na prostokątny. Wówczas przystąpiono również do przebudowy zachodniej jego części otwierając rynek na szosę handlowo-pocztową. W wyniku tych zmian wadowicki rynek uzyskał swój dzisiejszy wygląd.

Sąd Rejonowy

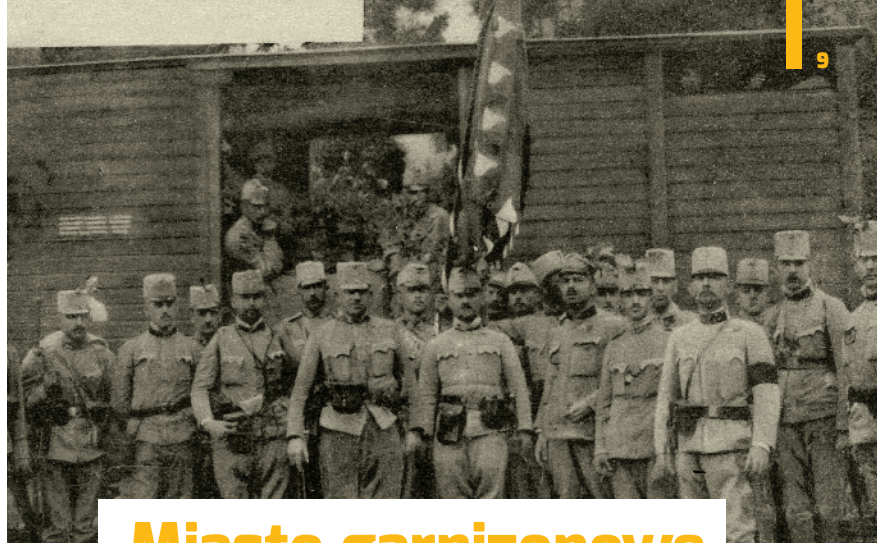
Przeniesienie cyrkułu z Myślenic sprawiło, że sprawy sądowe zaczęły być rozpatrywane w mieście nad Skawą. W związku z decyzją władz centralnych o ulokowaniu w Wadowicach Sądu Obwodowego władze miejskie w latach 1879–1881 r. wystawiły dla niego gmach, który **w maju 1882 r.** został uroczystie otwarty. Ulokowany w mieście sąd stał się oznaką prestiżu i wysokiego statusu Wadowic pośród innych ośrodków miejskich w Galicji.

Dworzec kolejowy

Jego powstanie wiąże się z budową lokalnej linii kolejowej łączącej Bielsko (dzisiejsze Bielsko-Biała) z Kalwarią Zebrzydowską w 2 poł. XIX w. Pierwszy pociąg pojawił się na wadowickiej stacji w grudniu 1887 r. Dzięki powstaniu tej linii Wadowice zostały włączone do **galicyjskiej sieci kolejowej** uzyskując połączenie zarówno z austriackim Śląskiem jak i Krakowem czy Lwowem.

Miasto garnizonowe

Związki Wadowic z wojskiem sięgają końca XVIII w., gdy miasto w wyniku rozbiorów Polski znalazło się w granicach cesarstwa austriackiego. Ulokowano tu **56 pułk piechoty cesarsko-królewskiej armii**. Najpierw w latach 20-tych XIX w. dla wojska wybudowano koszarzy przy drodze prowadzącej do Krakowa (dziś ul. Lwowska), a następnie po północnej stronie Wadowic, przy drodze do Zatora (dziś ul. Wojska Polskiego) powstał szpital wojskowy oraz cmentarz dla zmarłych żołnierzy. Po odzyskaniu niepodległości koszarzy wadowickie stały się siedzibą jednostki wojskowej odrodzonego Państwa Polskiego. **Pułk otrzymał numer 12**, a jego trzon stanowili żołnierze dawnego austriackiego pułku. W wojnie polsko-bolszewickiej wadowicka jednostka brała udział w kilku bitwach. Pamiątką tych zdarzeń jest pomnik wystawiony ku czci poległych żołnierzy przed budynkiem koszar przy ul. Lwowskiej, autorstwa miejscowego artysty rzeźbiarza Józefa Jury.

Koszary 12 pułku piechoty

Wybudowane w 1827 r. na potrzeby c.k. armii. Są typowym przykładem austriackiego budownictwa militarnego tamtych czasów. Zabudowa wzniesiona na planie kwadratu z wewnętrznym dziedzińcem. Po I wojnie światowej obiekt stał się siedzibą **12 pułku piechoty „Ziemi Wadowickiej”**.

To właśnie w tym budynku w latach 1900–1928 służył Karol Wojtyła, ojciec przyszłego papieża Jana Pawła II.

Dawny szpital wojskowy

(koszary chocimskie)
Obszerny i piętrowy budynek powstał w 1 pot XIX w. (1830 r.) przy dzisiejszej ul. Wojska Polskiego. Obiekt pełnił funkcję pułkowego szpitala, stanowiąc zaplecze medyczne dla tutejszego wojska. Szpital funkcjonował nieprzerwanie aż do 1923 r.

Cmentarz wojskowy

Założony przez tutejszy szpital wojskowy. Przyczyną jego powstania była wielka epidemia tyfusu i cholery. Pierwszego żołnierza pochowano na nim **w 1849 r.** Do 1918 r. w jego kwaterach spoczęło około 1500 żołnierzy zmarłych podczas Wielkiej Wojny. Po II wojnie światowej pochowano na nim żołnierzy radzieckich i hitlerowskich ekshumowanych z okolicznych cmentarzy gminnych.

Śladami

wadowickich Żydów

Szacuje się, iż w przededniu wybuchu II wojny światowej w Wadowicach mieszkało ok. 2 tys. Żydów, a więc **ok. 20% ogółu mieszkańców**. Większość społeczności żydowskiej Wadowic zajmowała się handlem i rzemiosłem. W wolnym czasie skupiała się wokół organizacji o charakterze kulturalno-oświatowym i sportowym. W mieście istniał Izraelski Urząd Ksiąg Metrykalnych, którego dokumenty nie przetrwały okresu wojny.

II wojna światowa przyniosła zagładę społeczności żydowskiej w Wadowicach. 2 lipca 1942 niemieckie władze okupacyjne wysiedliły ludność żydowską. Osoby niezdolne do pracy wystali na śmierć do obozu w Bełżcu. W rejonie ulic: Mydlarskiej, Piaskowej, Krętej, Marcina Wadowity i zachodniej strony ulicy Zatorskiej utworzyli getto. Na pamiątkę tamtych wydarzeń dzisiejszy plac targowy (będący centrum ówczesnego getta) nosi nazwę Placu Bohaterów Getta.

10 sierpnia 1943 roku nastąpiła ostateczna likwidacja getta, a żydowskich mieszkańców Wadowic pociągami przetransportowano do niemieckiego nazistowskiego obozu zagłady w Auschwitz-Birkenau.

Synagoga

Pierwsza wadowicka drewniana bożnica powstała ok. 1830 roku na terenie podmiejskiego wójtostwa „Mikołaj”. Wraz ze wzrostem społeczności żydowskiej w samym mieście **w latach 1885-1889** gmina żydowska wzniosła murowaną bożnicę w stylu nowoczesnych synagog zachodnich przy ul. Gimnazjalnej według projektu bielskiego **architekta Karola Korna**. Pod koniec XIX wieku wybudowano niedaleko niej dom modlitwy (Beit Hamidrasz) oraz publiczną łaźnię (mykwę). Po roku 1939, gdy niemieckie władze okupacyjne zburzyły synagogę i Beit Hamidrasz, prywatny dom modlitwy Jakuba Langer'a stał się jedynym miejscem, w którym Żydzi się modlili.

Cmentarz żydowski

Kirkut został założony przez wadowicką gminę wyznaniową **w 1882 roku na granicy z Tomicami** (ul. Wojska Polskiego 52, za torami kolejowymi). Obecnie nekropolia należy do zabytków kultury judaistycznej w Polsce i pieczę nad nim sprawuje Gmina Żydowska w Bielsku-Białej. Na jej terenie znajduje się około 600 zachowanych nagrobków. Obecnie cmentarz jest czynny. Wizyta na nekropolii wymaga wcześniejszego uzgodnienia telefonicznego (+48 600 819 122 lub 608 277 308).

DLA UPAMIĘTNIEŃ ŻYDÓW
MIESZKAŃCÓW ZIEMI WADOWICKIEJ
ICH ŻYCIA, MĘCZENSTWA I ZAGŁADY
W OKRESIE OKUPACJI HITLEROWSKIEJ
TABLICĘ TĘ POŚWIECONO

TABLICĘ WYKONANO I UMIEŚCZONO
W MIEJSCU GDZIE ZAGADOWAŁA SIĘ
ZBURZONA PRZEZ HITLEROWCÓW
WADOWICKA SYNAGOGA Z INICJATYWY
OCALAŁYCH Z ZAGŁADY ŻYJĄCYCH
W RÓŻNYCH KRAJACH ŚWIATA
ŻYDÓW Z WADOWIC

לכבוד זכרונם
של יהודים חסידים וחסידות
האומות והמדינות
הנאמנות והמאמנות
הנאמנות והמאמנות
הנאמנות והמאמנות

הנאמנות והמאמנות
הנאמנות והמאמנות
הנאמנות והמאמנות
הנאמנות והמאמנות
הנאמנות והמאמנות

Kamienica Klugerska

Jednym z bliskich kolegów Karola Wojtyły był **Jerzy Kluger**. Jego ojciec Wilhelm Kluger był ostatnim prezesem gminy żydowskiej. Państwo Klugerowie mieszkali w przyrynkowej kamienicy pod numerem 8 (narożna kamienica rynek/ul. Jagiellońska). Późniejszy papież często odwiedzał kolegę w domu. Podczas tych wizyt nie raz dyskutował po tacinie z panem Wilhelmem (W. Kluger jako adwokat biegle władał taciną).

Kamienica Chiela Bałamutha

Chiel Bałamuth był jednym z najbardziej znanych i wpływowch kupców w mieście. Na początku XX wieku zakupił kamienicę przyrynkową (nr 2) obok parafialnego kościoła. Na parterze ówczesnej kamienicy prowadził sklep techniczno-elektryczny, a mieszkania w tylnej oficynie (od ul. Kościelnej) oddawał pod wynajem. Właśnie w takim mieszkaniu na pierwszym piętrze przyszedł na świat Karol Wojtyła. Obecnie w tym budynku mieści się **Muzeum Dom Rodzinny Ojca Św. Jana Pawła II**.

Na tropie historii

Muzeum Dom Rodzinny Ojca Świętego Jana Pawła II

ul. Kościelna 7, www.domjp2.pl

Muzeum znajduje się przy wadowickim rynku, tuż obok Bazyliki. W tej kamienicy, 18 maja 1920 r. przyszedł na świat Karol Wojtyła – papież Jan Paweł II. Obiekt jest po gruntownej modernizacji przeprowadzonej w latach 2010-2013.

Co tutaj znajdziesz?

Jest to muzeum biograficzne poświęcone osobie **Ojca Świętego Jana Pawła II**. Wewnątrz obiektu na czterech kondygnacjach budynku obejmujących ok. 1 200 m² powierzchni wystawienniczej można zobaczyć nowoczesną, multimedialną wystawę narracyjną. Pośród eksponatów – przedmiotów należących do Jana Pawła II – odkryć można bogatą galerię zdjęć, nagrań dźwiękowych i filmowych ukazujących postać Papieża Polaka. Wystawę podzielono na szesnaście stref, które prowadzą nas przez życie Karola Wojtyły. Najważniejszą z nich jest serce Muzeum czyli Mieszkanie Wojtyłów.

Muzeum Miejskie

ul. Kościelna 4, www.wck.wadowice.pl/muzeum

Muzeum znajduje się w zabytkowej kamienicy tuż za Bazyliką, w sąsiedztwie muzeum poświęconego Janowi Pawłowi II.

Co tutaj znajdziesz?

Na piętrze budynku znajduje się wystawa stała pt. **„Wadowice. Miasto, w którym wszystko się zaczęło”**. Opowiada o historii miasta i życiu codziennym w okresie międzywojennym czyli w czasach przypadających na dzieciństwo i młodość Karola Wojtyły. Ekspozycja jest nowatorskim połączeniem archiwalnych fotografii, dokumentów, eksponatów z multimedialnymi środkami przekazu. Dzięki nim można zrozumieć fenomen miasta rodzinnego św. Jana Pawła II. Po ekspozycji mieszczącej się w pięciu salach prowadzi drukowany przewodnik w 6 wersjach językowych.

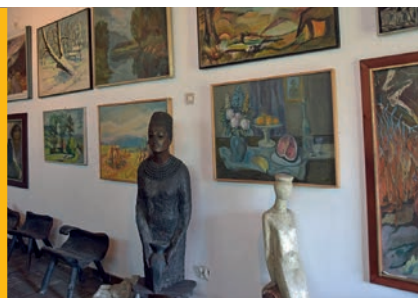
Galeria Franciszka Suknarowskiego

ul. Karmelicka 61, www.suknarowski.pl

Siedziba galerii mieści się w budynku prywatnym, gdzie artysta mieszkał aż do śmierci. Zwiedzanie po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym: +48 33 823 45 63.

Co tutaj znajdziesz?

Galeria prezentuje ponad 50 prac **Franciszka Suknarowskiego – artysty rzeźbiarza urodzonego w Wadowicach** i związanego z tutejszym środowiskiem artystycznym. Są wśród nich obrazy, rzeźby, płaskorzeźby i medale.

Prywatne Muzeum Polsko-Amerykańskie „Hell's Angel” Zygmunta Krausa w Wadowicach

ul. Konstytucji 3 Maja 23, www.facebook.com/Hells-Angel-Muzeum

Obiekt prywatny, zwiedzanie po wcześniejszym uzgodnieniu telefonicznym: + 48 605 536 062.

Co tutaj można zobaczyć?

Muzeum poświęcone lotnikom **amerykańskiego bombowca Liberator B-24 „Hell's Angel”**, którzy w 1944 r. zostali zestrzeleni nad Zygodowicami, po zbombardowaniu Zakładów Chemicznych w Oświęcimiu. Kolekcja prezentuje elementy samolotu, jakie ocalały z katastrofy oraz osobiste rzeczy i dokumenty należące do załogi. Można tu również obejrzeć ekspozycję poświęconą polskim lotnikom pochodzącym z okolic Wadowic, a także poznać dzieje Polonii amerykańskiej w oparciu o zbiory dokumentów, m.in. Ignacego Paderewskiego czy Józefa Hallera. W salach ekspozycyjnych są także dzieła artystów związanych z osobą Karola Wojtyły – papieża Jana Pawła II oraz eksponaty sztuki sakralnej z Jego lat młodości.

Ponar - Strefa Historii

ul. Wojska Polskiego 29, www.ponar-silesia.pl

PONAR Wadowice S.A. to największy krajowy **producent hydrauliki siłowej** (m.in. siłowniki, zawory, rozdzielacze, pompy hydrauliczne), który utworzył na terenie zakładu miejsce poświęcone dziejom przedsiębiorstwa. Możliwość zwiedzania po uzgodnieniu telefonicznym: +48 33 488 26 70 lub e-mail: marketing@ponar.pl

Co tutaj można zobaczyć?

W powstałej **Strefie Historii** eksponowane są archiwalne i unikatowe materiały, ukazujące związki ludzi, miasta i regionu z 50-letnią historią firmy. Na wystawie zgromadzono jedyne w swoim rodzaju eksponaty – przedmioty, zdjęcia, meble, kroniki, filmy, które obrazują historię funkcjonowania „PONAR-u” oraz ludzi z nim związanych.

Muzeum Emila Zegadłowicza

Gorzeń Górny 1, 34-100 Wadowice, www.muzeumzegadlowicza.pl

Muzeum mieści się **w zabytkowym dworze**. Budynek otacza wiekowy park, w którym znajduje się wiele ciekawych pomników przyrody, a także rozmaite gatunki roślin objętych ochroną. Obiekt jest czynny od maja do października w soboty i niedziele w godzinach od 11:00- 15:00. Możliwość zwiedzania w innych terminach. Każde zwiedzanie po uprzednim zgłoszeniu telefonicznym: + 48 532 788 635.

Co tutaj można zobaczyć?

Wystawa stała prezentuje postać **poety i pisarza – Emila Zegadłowicza** przez pryzmat jego twórczości oraz zbiorów ukazujących klimat kulturalny dwudziestolecia międzywojennego. W salach ekspozycyjnych można zobaczyć bogatą kolekcję dzieł sztuki, na którą składają się m.in. obrazy, meble i książki. Wśród prezentowanych twórców znajdziemy prace m.in.: Leona Wyczółkowskiego, Józefa Mehoffera, Zbigniewa Pronaszk. Zwiedzający mogą również obejrzeć unikalne w swojej formie malarstwo chińskie.

Dwór w Stryszowie

34-146 Stryszów 508, www.dwor.stryszow.pl

Dwór obronny wybudowany w XVI w., a przebudowany w XVIII w. Obecnie siedziba **Oddziału Zamku Królewskiego na Wawelu**. Jest to unikalny przykład dawnego budownictwa rezydencjonalnego.

Co tutaj można zobaczyć?

Wnętrze dworu przedstawia mieszkanie średnio **zamożnego szlachcica** w XIX w. Obejmuje ono salon z polichromią z XVIII stulecia, jadalnię, gabinet właściciela dworu oraz sypialnię. Wnętrza bogato wyposażone w meble, niektóre z nich dawni właściciele sprowadzili z Wiednia lub Paryża.

Zamek w Suchej Beskidzkiej

ul. Zamkowa 1, 34-200 Sucha Beskidzka, www.muzeum.sucha-beskidzka.pl

Popularnie zwany „**Matym Wawelem**”. Obecnie siedziba m.in. Muzeum Miejskiego Suchej Beskidzkiej.

Co tutaj można zobaczyć?

Ekspozycja na zamku prezentuje historię miasta i parafii oraz rodów zamieszkujących zamek suski. W otoczeniu **XVI-wiecznego zamku** znajduje się dobrze utrzymany park wraz z Domkiem Ogrodnika, gdzie można obejrzeć wystawę etnograficzną.

Rezerwar wiary, nadziei i miłości

Sanktuarium Pasyjno-Maryjne w Kalwarii Zebrzydowskiej – Klasztor Ojców Bernardynów. Wyjątkowe na skalę światową założenie architektoniczno – parkowe z XVII w. Sanktuarium zostało zbudowane **na wzór Drogi Męki Pańskiej w Jerozolimie**. Wewnątrz bazyliki znajduje się cudowny obraz Matki Bożej Kalwaryjskiej.

Kompleks klasztorny składa się z barokowej bazyliki, klasztoru oraz drózek kalwaryjskich, czyli zespołu ok. 40 barokowych i manierystycznych kościołów oraz kaplic wkomponowanych w malowniczy krajobraz beskidzki. Od 1999 r. sanktuarium jest na Liście Światowego Dziedzictwa Kultury **UNESCO**.

Sanktuarium w Kalwarii Zebrzydowskiej znajduje się na Międzynarodowej **Trasie Pielgrzymkowej Szlak Maryjny Częstochowa – Mariazell** (I – 23), która łączy wszystkie sanktuaria maryjne od Częstochowy po Levočę na Słowacji oraz Mariazell w Austrii. W Polsce trasa (325 km) istnieje od 2006 r. i nosi nazwę **Szlaku Maryjnego**. Na polskim odcinku znajduje się 19 sanktuariów maryjnych.

Czy wiesz, że...

Karol Wojtyła jako mały chłopiec często odwiedzał z tatą to miejsce. Jedną wizytę pozostała szczególną. Gdy zmarła Mama, Karol senior zabrakł swoich synów do klasztoru w Kalwarii i miał powiedzieć Karolowi, że teraz **Matka Boża Kalwaryjska** będzie Twoją mamusią. Dla Karola Wojtyły było to wyjątkowe miejsce. Warto zajrzeć do kalwaryjskiego sanktuarium w drodze do Wadowic.

Wszystko z drewna

W Małopolsce od wieków wykorzystuje się drewno jako budulec. Wraz z otaczającą ją przyrodą tworzą niezapomniane i malownicze krajobrazy.

Szlak Architektury Drewnianej w Małopolsce został założony w 2001 r. i obejmuje 252 obiekty. Wśród nich możemy znaleźć pojedyncze budowle, jak i całe zespoły.

Kościół pw. św. Erazma w Barwałdzie Dolnym z 2 poł. XVIII w. poza wieżą, która jest pozostałością poprzedniego kościoła z XVI w. Wewnątrz świątyni warto zwrócić uwagę na belkę tęczową z późnogotyckim krucyfiksem, kamienną barokową chrzcielnicę, rokokowe organy z 1770 r. oraz unikatowy obraz Madonny z gruszką z XVI w.

Kościół pw. Przemienienia Pańskiego w Radoczy

z 1535 r. Z dawnego wyposażenia przetrwały trzy barokowe ołtarze, prospekt organowy z XVIII w., witraże z XX w. oraz żyrandole z przełomu XIX i XX w. W ołtarzu głównym znajduje się barokowy obraz Przemienienia Pańskiego.

Kościół pw. Wniebowzięcia NMP w Woźnikach z 1 poł. XVI w. W ciągu stuleci kilka razy przebudowany. We wnętrzu świątyni uwagę zwracają napisy wymalowane na belkach kruchty. Ciekawość odwiedzających może wzbudzić również parapet chóru, pochodzący z 2 poł. XX wieku, który został wykonany z wikliny. Najstarszy zachowany element to gotycki krucyfiks, pozostałe wyposażenie pochodzi z XVI i XVIII w.

Karczma Rzym w Suchoj Beskidzkiej z poł. XVIII wieku. Budowla parterowa o konstrukcji zrębowej, pokryta czterospadowym dachem, z charakterystyczną kalenicą oraz arkadowymi podcieniami od strony frontowej. Obecnie w karczmie znajduje się restauracja serwująca potrawy kuchni staropolskiej i regionalnej.

Czy wiesz, że...

Nazwa **Karczma Rzym** nawiązuje do legendy o panu Twardowskim, który zaprzedał duszę diabłu za stawę i bogactwo. To właśnie w niej miał się spotkać z Mefistofeilesem.

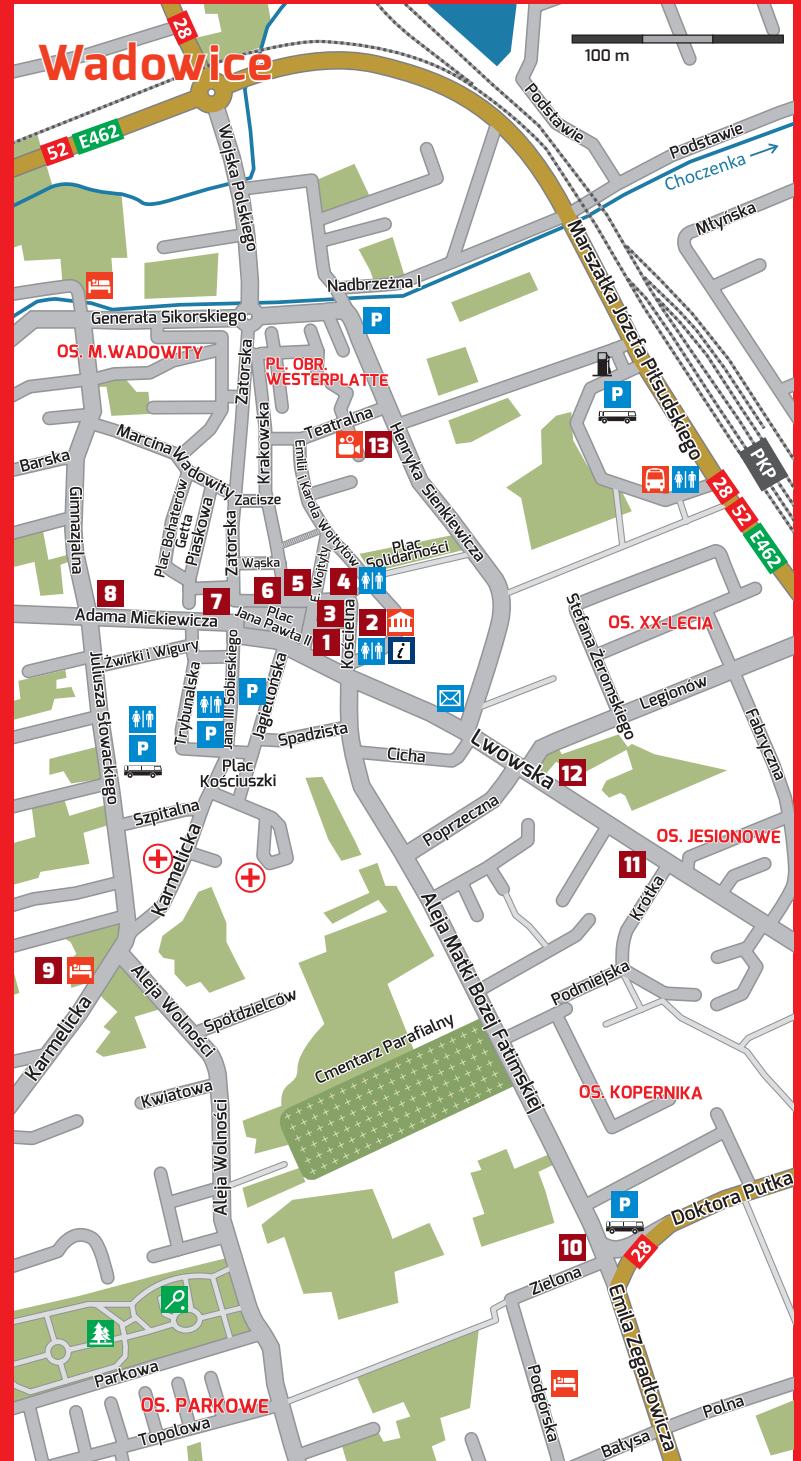

Lanckorona jest najwyżej lokowanym **średniowiecznym miasteczkiem** w Polsce z zachowanym do dzisiaj układem lokacyjnym. Domy położone przy rynku oraz przy wychodzących od niego ulicach zostały wybudowane po pożarze w 1869 r., ale odzwierciedlają układ i założenie wcześniejszych obiektów. Budynki te mają konstrukcję zrębową i ustawione są szczytami w stronę rynku. Obiekty te nakryte są charakterystycznymi dla Lanckorony dachami, które tworzą niby-podcienia. Więcej o historii miasta można dowiedzieć się w **Izbie Regionalnej** przy Rynku 113, tel. +48 33 876 35 67

Czy wiesz, że...

Nad lanckorońskim rynkiem wznoszą się **ruiny średniowiecznego zamku**. Według podań, pod zamkiem istniała sieć podziemnych korytarzy łączących zamek z lanckorońskim rynkiem i kalwaryjskim klasztorem.

INFORMACJA TURYSTYCZNA

Małopolski System Informacji
Turystycznej, ul. Kościelna 4,
tel. +48 33 873 23 65,
www.it.wadowice.pl,
biuro@it.wadowice.pl

HOTELE

Hotel Badura*** Wadowice,
ul. Weneja 4, tel. +48 33 873 12 40,
www.hotelbadura.pl
Hotel & SPA Młyn Jacka****
Jarosławice 234,
tel. +48 33 873 40 80,
www.hotelm.pl
Park Hotel Łysyń**** Inwałd,
ul. Wadowicka 169a,
tel. +48 33 875 74 00,
www.parkhotellyson.pl
Radocza Park Hotel***
Active & Spa Radocza,
ul. Parkowa 1, tel. +48 33 873 49 10,
www.radoczapark.pl
Hotel Arkadia*** Kiecza Górna 116,
www.arkadia-wadowice.pl

DOMY PIĘKIZYMA

Dom Rekreacyjny-Piękizymkowy
przy klasztorze karmelitów Bosych,
Wadowice, ul. Karmelicka 22,
tel. +48 600 926 987,
www.karmel-wadowice.pl
Dom Rekreacyjny Księżę Pałotyńdw,
Kiecza Dolna 1, tel. +48 33 872 20 50,
www.pałotyń-wadowice.pl

KWATERY PRYWATNE / Pokoje gościnne

Wyjałem pokoi, Wadowice,
ul. Podgórska 5,
tel. +48 33 823 43 21
Ujędnusia, Wadowice,
www.delarte.net.pl
ul. Wąnskiego 13,
tel. +48 33 823 28 13,
Villa Del Arte, Wadowice,
Pod Jatowcem, Stryszawa,
Roztoki 553,
tel. +48 33 874 79 15,
+48 502 438 578
Herderska Baza Obózowa,
Zalesie, tel. +48 33 823 40 69

AGROTURYSTYKA

Przy Skawie, Jarosławice 154,
tel. +48 608 193 865,
www.przyskawie.pl
Na Gołębiówce, Jarosławice 172,
tel. +48 794 412 913,
www.nagolebiowce.com.pl
Agrotour, Gorzeń Dolny 6,
tel. +48 33 873 25 97,
+48 785 149 995,
www.agro-relax, Chocznią,
ul. Górska 38, tel. +48 33 873 84 20,
www.agro-relax.pl
Villa Patra, Chocznią, os. Patra 9,
tel. +48 52 371 72 90,
+48 604 806 071,
www.villapatra.pl
Noclegi Ponikiew, Ponikiew 168,
tel. +48 33 872 16 33,
www.noclegiponikiew.pl
Pod Świerkami, Jarosławice 136,
tel. +48 608 405 941,
www.kemping Gorzeń Dolny 61,
tel. +48 33 823 45 94,
+48 602 484 987

KEMPINGI

Ośrodek Kempingowy Czarak,
Gorzeń Górny 1,
tel. +48 508 142 012,
www.czarakiapp.pl
Ośrodek Szkoleniowo-
Wypoczynkowy, Ponikiew 57,
tel. +48 33 823 29 96,
www.caloroczneodmki.pl
Minicamping Gorzeń Dolny 61,
tel. +48 33 823 45 94,
+48 602 484 987

SCHRONISKA

Schronisko PTT Leskowiec, Krzeszów,
tel. +48 33 872 16 94,
+48 606 743 880
Schroniskie Schronisko Młodzieżowe,
Potrójna, Zakocierz 236,
tel. +48 505 456 141,
+48 602 433 412
Górska Czarcia Chata
Herderska Baza Obózowa,
Zalesie, tel. +48 33 823 40 69

GASTRONOMIA

RESTAURACJE

Karczma Paradise,
pł. Jana Pawła II 21,
tel. +48 33 823 55 30

PARKINGI

Kawiarnia Chwila Rozkoszy
ul. Poprzeczna 8,
tel. +48 791 609 006
Kawiarnia Galicja, ul. Kościelna 5,
tel. +48 33 823 34 20
Kawiarnia Galicjanka, pł. Jana Pawła II 13,
tel. +48 33 488 01 02
Kawiarnia Sisters Słodko-pikantnie,
ul. Lwowska 22,
tel. +48 698 946 692
Cukiernia B.M. Len, ul. Kościelna 6a, tel.
+48 33 872 04 99
Cukiernia Czernichów,
pł. Jana Pawła II 10,
tel. +48 33 866 12 55
Cukiernia Markiza, pł. Jana Pawła II 22,
tel. +48 33 823 39 89,
+48 507 161 588
Restauracja Cud Malina,
pł. Kościuszki 22, tel. +48 504 186 310,
+48 509 675 188
Restauracja Oliwina, Hotel Badura,
ul. Weneja 4, tel. +48 33 873 12 40
Restauracja Graniczna,
ul. Wojska Polskiego 42,
tel. +48 33 823 40 30
Restauracja Nova Plus,
ul. dr Pułka 2, tel. +48 33 873 48 20,
+48 606 879 159
Restauracja Pizzeria Retro,
ul. Sienkiewicza 37, tel. +48 33 873 27 36
Pizzeria Avant, al. M.B. Fatimskiej 23,
tel. +48 33 823 46 86
Pizzeria Pepe, p.l. Boh. Getta,
tel. +48 33 823 44 05
Salgion – Smaki Azji,
ul. Lwowska 33, tel. +48 880 303 333

AUTOKARY

ul. Piłsudskiego (dworzec PKS)
ul. Słowackiego (przy więzieniu)
Al. Matki Bożej Fatimskiej
(przy kościele św. Piotra Apostoła)
EUROPEJSKI NUMER ALARMOWY – 112
Policja – 997
Straż Pożarna – 998
Pogotowie – 999
Grupa Beskidzka GOPR – 985
Turystyczna Infolinia –
tel. +48 22 278 77 77, 608 599 999

NUMERY ALARMOWE

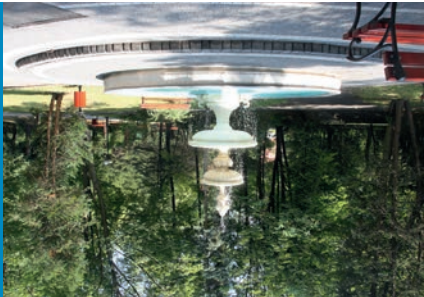
WYDAWCA:

Gmina Wadowice,
Informacja Turystyczna
w Wadowicach
Zdjęcia historyczne ze zbiorów
Archiwum Muzeum Miejskiego
w Wadowicach
Wadowice 2016
EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Ristorante & Pizzeria Finzeitaliane,
pł. Jana Pawła II 10, tel. +48 33 873 12 82
Boreas Cantine, pł. Jana Pawła II 9,
tel. +48 33 873 29 80
Restauracja Dworek Milikotaj,
ul. Błonie 1, tel. +48 33 873 35 80
Restauracja Młodowa 8,
pł. Jana Pawła II 8, tel. +48 33 877 59 45,
+48 530 008 744
Restauracja & Bar Ogrodowa,
ul. Wołyków 12, tel. +48 33 823 44 26
Restauracja Mauers, ul. Zatorska 17,
tel. +48 33 872 84 98,
+48 530 066 943
Restauracja Weneja,
ul. Konstytucji 3 maja 98,
tel. +48 33 823 39 89,
+48 507 161 588
Restauracja Cud Malina,
pł. Kościuszki 22, tel. +48 504 186 310,
+48 509 675 188
Restauracja Oliwina, Hotel Badura,
ul. Weneja 4, tel. +48 33 873 12 40
Restauracja Graniczna,
ul. Wojska Polskiego 42,
tel. +48 33 823 40 30
Restauracja Nova Plus,
ul. dr Pułka 2, tel. +48 33 873 48 20,
+48 606 879 159
Restauracja Pizzeria Retro,
ul. Sienkiewicza 37, tel. +48 33 873 27 36
Pizzeria Avant, al. M.B. Fatimskiej 23,
tel. +48 33 823 46 86
Pizzeria Pepe, p.l. Boh. Getta,
tel. +48 33 823 44 05
Salgion – Smaki Azji,
ul. Lwowska 33, tel. +48 880 303 333

KAWIARNIE I CUKIERNIE

Kawiarnia Aromat Caffè,
pł. Jana Pawła II 5,
tel. +48 500 132 445
Galeria Cafe, ul. Kościelna 4,
tel. +48 502 237 589
Family Bistrot, ul. Trzybunalska 12,
tel. +48 880 630 633
Bar Mleczny Tygrysek,
ul. Krakowska 13,
tel. +48 33 488 16 47
Bar Pod Kluczem, ul. Cicha 8,
tel. +48 33 873 95 24,
tel. +48 575 659 779
AbrekeBABA, ul. Lwowska 8,
ul. Lwowska 33, tel. +48 880 303 333
Burgermania, ul. Mickiewicza 27,
tel. +48 732 929 630
Gramna Bufferet, ul. Krakowska 18,
tel. +48 795 730 730
Burgenowa, ul. Mickiewicza 27,
tel. +48 732 929 630
Bar Pod Kluczem, ul. Cicha 8,
tel. +48 33 873 95 24,
tel. +48 575 659 779
AbrekeBABA, ul. Lwowska 8,
ul. Lwowska 33, tel. +48 880 303 333

SPA

Dla pragnących spędzić dzień nieco leniwie, na basenach bądź na relaksującym masażu proponujemy skorzystać z usług ośrodków SPA mieszczących się w naszej okolicy.

Hotel & Spa Młyn Jaska

oferuje szeroką gamę zabiegów wykonywanych przy czterech elementach: parcie, wodzie, zapachu i dotyku, zapewniając relaks i regenerację.

Jarosławice 234, tel. +48 33 873 40 82, www.hotelm.pl

Radocza Park Hotel Active & Spa

proponuje zabiegi na bazie innowacyjnych, bezpiecznych i zaawansowanych technologii produktów kosmetycznych, które dadzą chwilę wytchnienia.

ul. Parkowa 1, Radocza, tel. +48 33 875 72 40, www.radoczapark.pl

Dla tych, którzy pragną podratować zdrowie lub samopoczucie polecamy **Grotę Solną** (kryta Pływalnia „Delfin” w Wadowicach). Dzięki leczniczemu właściwościom jaskini zbudowanej z naturalnych materiałów – soli himalajskiej wydobytą w Pakistanie oraz soli z Kłodawy i Morza Martwego, można poczuć się zregenerowanym i odprężonym.

ul. Bątyśa 1, 34-100 Wadowice,

tel. +48 517 023 373, www.grotasolna-wadowice.pl

Park Miejski w Wadowicach

W sezonie letnim miejscami szczególnie sprzyjającymi relaksowi na świeżym powietrzu są bulwary nad Skawą oraz Park Miejski.

ma już ponad 100 lat. Spacerując alejkami wśród starożytnych alekai, można słuchać śpiewu ptaków i szumu wody w parkowej fontannie oraz podziwiać ozdobne okazy kwiatów i krzewów. Dla najmłodszych

organizowano **część rekreacyjną z huśtawkami**.

Bulwary nad Skawą

to część miasta położona na prawym brzegu rzeki, w pobliżu mostów na Skawie. Jest to wyjątkowe miejsce w Wadowicach, gdzie znajdują się pasma tak porośnięte drzewami, **boiska do gry w siatkówkę oraz siłownia** na świeżym powietrzu. Wraz z przyjaciółmi możecie zorganizować tu całonocny piknik grając w piłkę i biesiadując przy stole czy na kocu.

Relaks

Okolice Wadowic są doskonałym miejscem do spędzenia wolnego czasu zarówno indywidualnie jak i grupowo. Wśród atrakcji regionu znajduje się kilka parków rozrywki, gdzie całą rodziną można się doskonale bawić od rana do wieczora.

Inwałd Park położony zaledwie kilka kilometrów od Wadowic to kompleks parków, wśród których znajduje się **Park Miniatur – Świat Marzeń**, gdzie można udać się w podróż dookoła świata podziwiając jego najśmielsze zabytki, zaraz obok **Dinolandia** prezentująca ponad 50 gatunków dinozaurów. Niezapomnianym wrażeniem jest wizyta w **Warowni Inwałd**, gdzie wśród rycerzy, smoków i mieszkańców podziemkowej osady można odbyć podróż w czasie. Jest też obiekt poświęcony patronowi Wadowic –

Ogród Jana Pawła II.

ul. Wadowicka 169, 34-120 Inwałd,
tel. +48 515 106 090, +48 515 107 090, www.inwaldpark.pl

Zatorland mieści się w starym lesie, gdzie wędrując ścieżką edukacyjną wśród drzew można zobaczyć 11 gigantycznych fi-gur prehistorycznych gadów, które ożywają dla zwiedzających. A tuż obok parku jest największy na świecie ruchomy T-Rex. Jest tu również **Park Owadów**, w którym można podziwiać 11 dużych fi-gur m.in. muchy, mrówki i konika polnego oraz **Park Mitologiczny** usytuowany na zbiorniku wodnym.

ul. Parkowa 7, 32-640 Zator,

tel. +48 667 979 220, +48 601 858 851, www.zatorland.pl

Energylandia proponuje rozrywkę dla wszystkich grup wie-kowych. Jest to potężny kompleks, w którym znajduje się około 60 nowoczesnych i zaawansowanych urządzeń i atrakcji, poczy-nając od ekstremalnych, poprzez rodzinne, a kończąc na tych dla najmłodszych. Na 4 scenach widowiskowych odbywają się różne pokazy artystyczne, pirotechniczne czy wizualne. Jest tu także niesamowite **kino 7D** wspierane dodatkowymi efektami specjalnymi.

Al. 3 Maja 2, 34-100 Zator,

tel. +48 33 486 15 00, +48 724 222 000, www.energylandia.pl

Ścieżka dydaktyczna na Dzwonku

Na najbliższym Wadownicom wzniesieniu Goryczkowiec (potocznie Dzwonek) znajduje się ścieżka przyrodnicza, gdzie podczas spaceru można poznać wybrane gatunki fauny i flory pobliskiej okolicy. Ścieżka oznaczona jest **kolorem białym-niebieskim**, znajduje się na niej **14 przystanków**, na każdym z nich umieszczone są tablice informacyjne. Na trasie możemy spotkać wiele rodzajów roślin zielonych, owocników grzybów, kwiatów oraz różne gatunki zwierząt leśnych. Trasa ma **ok. 3 km**, na jej pokonanie potrzebne jest ok. 1,5 godz. Ścieżka adresowana jest do dzieci, młodzieży i dorosłych – w wszystkich miłośników przyrody.

Czy wiesz, że ...

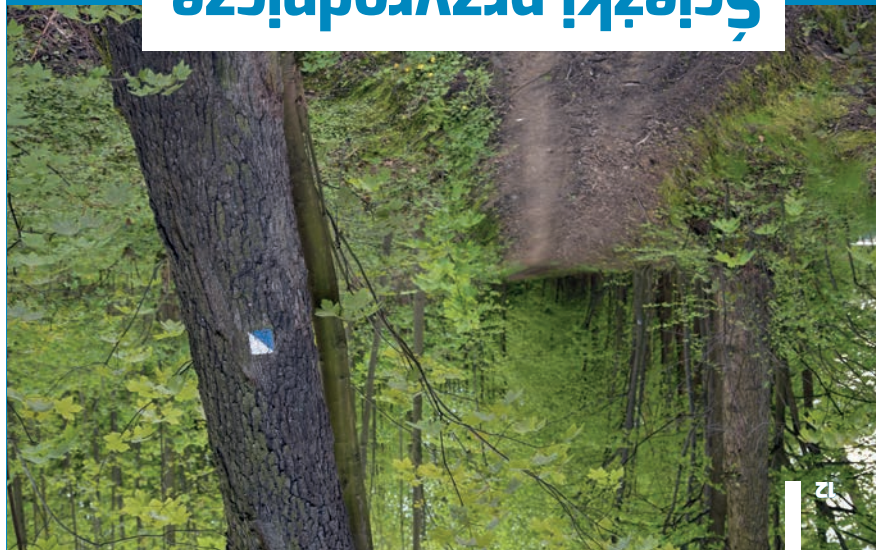
Ze strony Informacji Turystycznej w Wadownicach można pobrać specjalny przewodnik po ścieżce przyrodniczej.
www.it.wadowice.pl

Ścieżki przyrodnicze

Ścieżka przyrodnicza im. Kard. Karola Wojtyły to trasa o długości 4 km, która rozpoczyna się w Targoszowie, biegnie zgodnie z wytyczonym **Szlakiem Kapliczek i Żółtym szlakiem PTTK** na Groń Jana Pawła II. Na ścieżce jest 10 tablic, na których przedstawiono lokalną przyrodę oraz zamieszczone są informacje o przyrodzie. Ścieżka jest przeznaczona dla osób, które chcą poczuć przyrodę i zobaczyć, jak wygląda przyroda w Stryaszowie.

Ścieżka przyrodnicza im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego to trasa o długości 4 km, która rozpoczyna się na 10 tablic pokazujących walory przyrodnicze pasma Jatołwieckie-go. Rozpoczyna się ona w Stryaszowie Roztoki, skąd prowadzi na szczyt Jatołwiec, dalej na przel. Kołódzki i schodzi przez Słowacką. Wędrując ścieżką zobaczymy górski wodospad, pomnik przyrody - świerk SŁOŚTAW, obeliski upamiętniające wędrowniki Prymasa Wyszyńskiego i Kard. Wojtyły po tym terenie, **Izbę Pamięci Prymasa Wyszyńskiego**. Spokojnie przejście całej ścieżki zajmie ok. 5 godzin. Na kilku tablicach ścieżki naniesiono słowa wypowiedziane w Stryaszowie przez Prymasa 1000-lecia.

Główna nitka **Małopolskiego Szlaku Papieskiego** ma swój początek w kawatii Zembrzowskiej. Przebiega szlakiem koloru zielonego do ruin zamku na Włodkowej (Zar), następnie szlakiem czarnym do Wadowic. Z Wadowic wyprowadza **najstarszy szlak turystyczny**, koloru niebieskiego na Groń Jana Pawła II. Tym szlakiem wielokrotnie wędrował Karol Wojtyła na jedno z najbliższych miejsc w Beskidzie Małym – Leskowiec.

Małopolski Szlak Papieski to propozycja dla osób pragnących wędrować śladami Jana Pawła II, a także poznać miejsca i okolice, które były mu szczególnie bliskie. W górach czynnie odpoczywał, wędrując pieszo lub jeżdżąc na nartach, kontemplował, podziwiał przyrodę i krajobrazy. Wędrował sam lub w towarzystwie niewielkiej grupy metodę krakowskiej inteligencji, znajomych księży, profesorów wyższych uczelni.

Czy wiesz, że ...

Szlaki Papieskie przebiegają najczęściej wzdłuż tradycyjnych szlaków turystycznych PTTK, które istniały już za czasów kardynała Karola Wojtyły. W ważniejszych miejscach oznaczone są dodatkowo tablicami i drogowskazami.

Beskidzka Droga św. Jakuba

Droga św. Jakuba, nazywana po hiszpańsku **Camino de Santiago**, jest jednym z najważniejszych chrześcijańskich szlaków pielgrzymkowych przebiegających przez niemal całą Europę. Punktem końcowym jest **Bazylika św. Jakuba w Santiago de Compostela**. Od 2011 r. dzięki staraniom Sanktuarium św. Jakuba w Szczyрку oraz **Bractwa św. Jakuba w Szczyрку**, powstała Beskidzka Droga św. Jakuba. Część trzecia Beskidzkiej Drogi św. Jakuba prowadzi nas po Beskidzie Małym, Beskidzie Średnim, Kotlinie Żywieckiej i Beskidzie Śląskim na odcinku od Wadowic do Szczyрку. Droga ta wiedzie ulubionymi szlakami górskimi św. Jana Pawła II. Fragment z Wadowic do Ślemienia przez Ponikiew, Groń Jana Pawła II, Leskowiec i Łamaną Skatę pokrywa się z Małopolskim Szlakiem Papieskim.

Odcinek III, BD św. Jakuba można podzielić na 3 fragmenty:

1. Wadowice – schronisko PTTK Leskowiec (nocleg) – **21 km**
2. Schronisko PTTK Leskowiec – Sanktuarium na Jasnej Górze (nocleg w Domu Pielgrzyma) – **16 km**
lub wariant do Sanktuarium Matki Bożej Rychwatdzkiej (nocleg w Domu Franciszkańskim) – **28 km**
3. Jasna Góra – Szczyрк – **36 km**,
jeżeli wariant z Rychwadu do Szczyрку to – **24 km**

Czy wiesz, że ...

Papież Jan Paweł II był w Santiago de Compostela dwukrotnie, raz nawet przeszedł niewielki odcinek Camino Frances.

Matopolski Szlak Papieski

Symbolem otwarcia i poświęcenia Szlaków Papieskich w polskich górach dokonał **26 maja 2003 r.** w Rabce Zdroju ks. prof. Mariusz Ostrowski duszpasterz turystów archidiecezji krakowskiej. Jesienią 2003 r. wytyczone, oznakowane i poświęcone Szlaki Papieskie w Matopolsce zostały przez Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK nazwane Matopolskim Szlakiem im. Jana Pawła II. Główna nitka **Matopolskiego Szlaku Papieskiego liczy 227 km.** Od niej odchodzą tzw. Ścieżki Jana Pawła II i prowadzą m.in. w Tatrach, Beskidach, Pierwszy Szlak Papieski w Polsce oznaczyli górale w 1983 r. po wizycie Ojca Świętego w Tatrach i jego wycieczce żółtym szlakiem turystycznym od schroniska PTTK na Polanie Chochotowskiej, nazwanej później jego imieniem, do Doliny Jarząbce. W 2003 roku, w 25. rocznicę pontyfikatu Papieża Polaka, zostały wytyczone i oznakowane na szeroką skalę Szlaki Papieskie we wszystkich pa-

smach górskich Matopolski.

Schronisko pod Leskowcem

Inicjatorem budowy schroniska (powstało w 1932 r.) jest wspominany już **Czesław Panczakiewicz**. W okresie II wojny światowej przy schronisku mieścił się posterunek wojsk niemieckich wypatrzący obcych samolotów. Obecnie w schronisku są 32 miejsca noclegowe, tel. +48 33 872 16 94.

Czy wiesz, że ...

Miejscowa ludność nazywała Leskowiec w przeszłości **„Hrabskie Buty”**, z powodu dwóch płyt kamiennych z wykutymi śladami stóp. Obecnie płyty można oglądać przy schronisku.

Kaplica na Groniu Jana Pawła II

W 1995 r. powstała **„Sanktuarium Ludzi Gór”**, konsekrowane przez bpa Tadeusza Rakoczego. W projekcie jest symbolika liczb – wymiary sanktuarium to 5 x 13 m, nawiązujące do daty zamachu 13 maja 1981 r. Wokół sanktuarium wybudowano kaplicę Drogi Krzyżowej z drewnianymi stylowymi figurami. Obok kaplicy znajduje się **pomnik Papieża Jana Pawła II**, do którego prowadzi ścieżka stóp Ojca Świętego wykute w beskidzkich piaskowcowych płytach.

Czy wiesz, że ...

W kaplicy odprawiane są Msze Święte, ich harmonogram możesz sprawdzić na stronie internetowej Informacji Turystycznej: www.it.wadowice.pl

Organizacją spływów kajakowych po Skawie zajmuje się firma **Kajaki na Skawie** dysponująca 30 kajakami. Oferują zarówno zorganizowane spływy kajakowe dla grup turystycznych po **rzekach Skawie i Wiśle**, jak również indywidualne wypożyczenie kajaków.

tel. +48 608 093 166, e-mail: biuro@kajaki-na-skawie.pl,
www.kajaki-na-skawie.pl

Zwolennicy pływania w obiekcie zamkniętym mogą skorzystać z **Krytej Pływalni „Delta”** w Wadowicach, która dysponuje basenem sportowym o wym. 25 x 12,5 m, basenem rekreacyjnym o wym. 12,5 x 8 m, a także 75 metrową zjeżdżalnią, dwoma jacuzzi, sauną fińską oraz **bicznymi wodnymi i ślizgawką** dla dzieci.

tel. +48 33 873 29 72 lub +48 33 873 29 89,
 e-mail: sekretariat@basen.wadowice.pl, www.basen.wadowice.pl

W góry

Adrówkę po szlakach Beskidu Małego, u stóp którego położone są Wadowice. Licznymi szlakami można wędrować na **Leskowiec i Groń Jana Pawła II**, by stamtąd przy dobrej pogodzie podziwiać piękne widoki na pasma Babiej Góry, a nawet dostrzec Tatry.

Szlak niebieski na Leskowiec

W 1929 roku Czesław Panczakiewicz wieloletni prezes wadowickiego koka, później Oddziału PTT poprowadził pierwszy górski szlak turystyczny z Wadowic na szczyt Leskowiec (922 m). Ze szczytu rozpostiera się wysmienity widok na Beskid Żywiecki z Pasmem Polic i Babią Górą, Beskid Średni (Makowski) z Koskową Górą, Gorce z Turbaczem, Beskid Wyspowy z Luboniem Wielkim z charakterystyczną wieżą przekaźnika telewizyjnego. Od 1982 r. szlak nosi imię swojego twórcy, Czesława Panczakiewicza. Karol Wojtyła wielokrotnie przemierzał ten szlak. Obecnie wchodzi on w skład **Małopolskiego Szlaku Papieskiego**.

Czy wiesz, że ...

Czesław Panczakiewicz był nauczycielem wychowania fizycznego w wadowickim gimnazjum. Uczył między innymi Karola Wojtyłę.

Szlak rowerowy z Wadowic do Kęt

Szlak (21,9 km) przebiega przez teren Pogorza Śląskiego i prowadzi poprzez Frydrychówicę, Wieprz, Nidek. W Frydrychówicach warto zatrzymać się **nad stawami o średniowiecznej genezie**. Na tej ścieżce znajduje się drewniany kościół w Nidku (obiekt na Szlaku Architektury Drewnianej w Małopolsce).

Trasa rowerowa wzdłuż Skawy (ok. 3 km) od Stadionu MKS Skawa (ul. Błonie 1, Wadowice) w kierunku Jarosowic.

Szlak niebieski międzynarodowy "Bursztynowy" (10,5 km) (inne oznaczenia) Zator – Woźniki – Wadowice – Łękawica – Stryszów –

Kalwaria Zebrzydowska,

Czy wiesz, że ...

Doskonałym narzędziem umożliwiającym poruszanie się po trasach rowerowych w regionie jest **"besBIKE – Mobilna Aplikacja Rowerowa"**, którą można pobrać z Google Play.

Wypożyczalnie rowerów

Biuro Informacji Turystycznej w Wadowicach, ul. Kościelna 4, Rezerwacja z dwudniowym wyprzedzeniem pod tel. +48 33 873 23 65 lub e-mail: biuro@it.wadowice.pl
Kajak-na-skawie, tel. +48 608 093 166 lub e-mail: biuro@kajak-na-skawie.pl
Młyn Jacka Hotel & Spa, tel. +48 33 873 40 80 lub e-mail: biuro@hotelm.pl
Gminne Centrum Informacji Turystycznej w Stryszowie, tel. +48 33 879 79 31 lub e-mail: gcit@stryszow.pl

Nad wodą

Rzeki Skawa i otaczająca ją nadrzeczna przyroda są jedynym z bogactw Wadowic i okolic. Stanowi ona raj dla miłośników **kajakarstwa, wędkarstwa i przyrodników**. Na północ od miasta rozciąga się pasmo stawów rybnych, gdzie miłośnicy wędkowania na prywatnych łowiskach mogą wykazać się swoimi umiejętnościami.

Łowisko w Rokowie położone jest blisko Wadowic, w atrakcyjnym spokojnym miejscu, w otoczeniu drzew i zieleni (ok. 3 km od drogi krajowej nr 52). Łowisko składa się z 2 stawów o łącznej powierzchni 1,1 ha. W pierwszym można łowić pstrągi, a w drugim m.in. karpie, amury, jesiotry, sandacze, sumy.

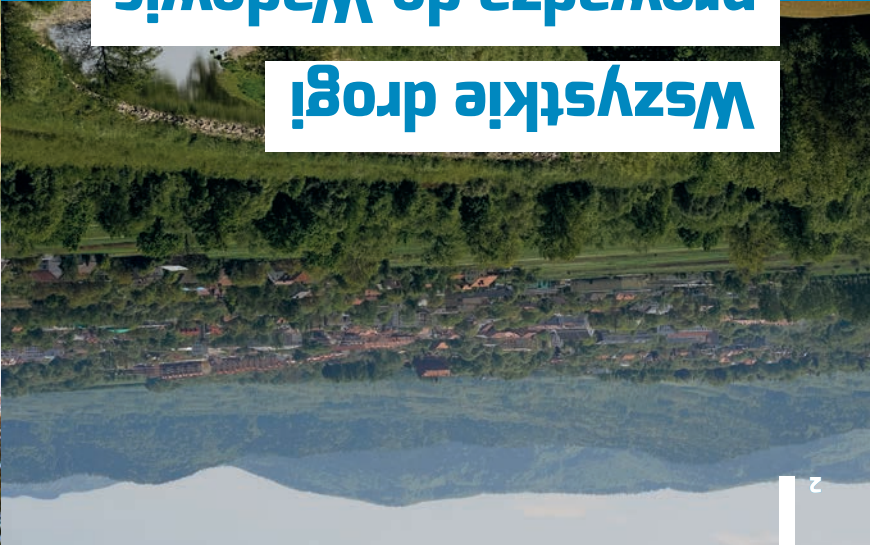
tel. +48 603 823 163, e-mail: lowisko-rokow@o2.pl

Łowisko "Szuwar" położone w Mucharzu niedaleko od Wadowic. Składa się z 2 stawów rybnych, w których można łowić m.in. karpie, pstrągi, amury, szczupaki, okonie, tel. +48 880 113 451, e-mail: makler1962@poczta.onet.pl, www.lowisko-szuwar.pl

Łowisko 3 Stawy w Graboszycach (przy drodze krajowej nr 28 relacji Wadowice – Oświęcim) będące własnością Zatorskiego Towarzystwa Wędkarskiego. W jego skład wchodzi 3 akweny. Rybać można w większości łowisk na tym terenie, a oprócz niego m.in. leszcz, lin, karaś, amur, płoć.

tel. +48 506 146 777

Wszystkie drogi!

prowadzą do Wadowic

Wadowice położone są na przecięciu ważnych szlaków komunikacyjnych o znaczeniu krajowym. Pierwszy z nich to **droga krajowa nr 52** łącząca Kraków z Białą, łącząca stolicę Małopolski z sąsiednim regionem – Śląskiem. Druga trasa to **droga krajowa nr 28** łącząca Śląsk z Podhalem i Zakopanem. Wadowice usytuowane są w Zachodniej Małopolsce, w odległości **50 km od Krakowa**, stolicy regionu. Wadowice to doskonały punkt startowy, od którego można zacząć swoją przygodę w Małopolsce. Stąd niedaleko jest do Krakowa, Białka-Białej, Kalwarii Zebrzydowskiej, Oświęcimia czy Zakopanego.

Rowerem

Najwięcej przyjemności daje zwiedzanie rowem, ponieważ pozwala bliżej obcować z pięknem otaczającej przyrody i doznawać niezapomnianych wrażeń. Wadowice są doskonałą bazą wypadową na tereny Pogórza Śląskiego i Wielickiego. **Szlaki rowerowe** na terenie Gminy Wadowice liczą **ok. 55 km** długości.

Szlak rowerowy z Wadowic do Oświęcimia

Trasa rowerowa prowadzi szlakiem rowerowym żółtym, niebieskim, czarnym i zielonym po drogach asfaltowych. Ze względu na długość (36,9 km) oraz różnice wzniesień jest to trudna trasa.

Szlak rowerowy z Wadowic do Andrychowa

Podczas wycieczki (19,7 km) można podziwiać piękne widoki na Pogórze Śląskie i Wielickie. Na trasie warto zobaczyć Muzeum Emilia Zegadłowicza.

Wadowice

tu wszystko się

zaczyna

